

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

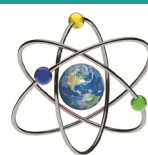
№12
2025

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 770 sahifa,
2-dekabr, 2025-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Woosyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalar tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyuu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Yangi O'zbekiston sharoitida ayollar ijtimoiy faolligini oshirishda psixologik motivatsiya va o'z-o'zini rivojlantirish strategiyalari	26
Xuseynova Abira Amanovna	
Pragmalinguodidactic Principles in Teaching English for Philologist Students and their Application in Intercultural Communication.....	31
Arzieva Bibi-Sanem Aynazarovna	
Metakognitiv ko'nikmalarni rivojlantirishga qaratilgan biologiya o'quv materiallarini loyihalash, joriy etish va samaradorligini baholash.....	35
Abdurasulova Gulrux Habibullayevna	
Oligofreniya holatida neyropsixologik tashxislar qo'llanilishining umumiy masalalari	40
Akramov Dostonbek Ikromjon o'g'li, Xojaliyeva Sarvinov Elyorjon qizi	
Oliy ta'lim muassasalari talabalarida kreativ kompetensiyani rivojlantirish pedagogik muammo sifatida ...	44
Asatova Dildora Aslamovna	
Ingliz tili o'qish ko'nikmalarini takomillashtirishda autentik manbalarning roli.....	49
Bekmuratova Nargiza Arislanbayevna	
Insuldan keyingi nutqni tiklashda logopedik reabilitatsiya va nevrologik muolajalar integratsiyasi	52
Boltaboyeva Xurshida Sharofiddinovna	
The Concept of Symbols in Linguoculturology	56
Hamraqulova Gulandom Sodiq qizi	
Buyuk ipak yo'li xalqlari o'rtasidagi pedagogik va madaniy aloqalarning vujudga kelishi.....	59
Mirxalilova Nargiza Akbarovna	
Bo'lajak tarbiyachilarni bolalarni nutqini o'stirishga bo'lgan kasbiy-pedagogik tayyorgarligini o'stirish	63
Mitaliboyeva Dildora	
Koxlear implantli bolalarning eshituv-nutqiy faolligini oshirishda differensial yondashuv asosida korreksion-pedagogik ish	66
Nartayeva Shahnova Yulchibayevna	
Fasilitatsion yondashuv asosida kichik maktabgacha yoshdagi bolalarda adaptiv ko'nikmalarni rivojlantirishning psixologik-pedagogik mexanizmlari.....	71
Normatova Nilufar Komilovna	
Boshlang'ich sinflarda disgrafiyasi bo'lgan o'quvchilarda yozish kompetensiyalarini shakllantirishning ilmiy-nazariy asoslari (XIX–XXI asrlarda).....	76
Qaxxorova Saidaxon, Mamarajabova Zulfiya	
Raqamli texnologiyalar va onlayn platformalar orqali olimpiya ta'limini rivojlantirish: yoshlar orasida axloqiy va jismoniy madaniyatni oshirish	80
Qodirov Jurabek Mamatsimonovich	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida sun'iy intellekt bilim va savodxonligini rivojlantiradigan innovatsion jismoniy-interaktiv o'yinlar: pedagogik model	83
Quvonova Nodirabegim Shavkat qizi	
"Sab'ai sayyor" asarida qo'llangan onomastik birliklar haqida mulohazalar	87
Gadayev Oybek Yaxshiboyevich, Ravshanova Sharbatoy Rahmatilla qizi	
Ijtimoiy tarmoq shifokorlarining masofaviy konsultatsiyalari shaxs psixikasi va salomatligiga ta'siri	91
Askarova Nargiza Abdivaliyevna, Ravshanova Zarnigor Daminovna	
Talabalar ilmiy dunyoqarashini rivojlantirishda innovatsion ta'lim texnologiyalari va interfaol metodlardan foydalanish.....	95
Satvoldiyev Faxriddin Akbarali o'g'li	
Innovatsion ta'lim texnologiyalari orqali pedagoglarning kreativligini rivojlantirish	99
Saydullayeva Gulasal Umidjon qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalar motorikasini rivojlantirishning standart modeli	102
Sirojiddinova Xamidaxon Xasanboy qizi	
Bo'lajak o'qituvchilarning shaxslararo munosabat kompetensiyasini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	106
Turg'unova Gulnoza Muhammadjonovna, Xodjiyeva Mahliyo	

Shaxsdagi mehnat motivatsiyasi samaradorligini ta'minlashga xizmat qiluvchi korrelyatsion bog'liqliklar tahlili	109
Xusanov Samariddin Maxmadaminovich	
Auditoriyadan tashqari musiqiy mashg'ulotlarni art-terapiya yordamida tashkil etish asoslari	112
Yarashev Jo'rabek To'rayevich	
Формирование творческого мышления школьников на уроках музыки	117
Габдулманова Ильнура Минисламовна	
Теоретико-методологические основы коллаборативного обучения, кооперативных подходов и интерактивных педагогических методов	119
Жураева Мафтуна Бахтиёр кизи	
Педагогическое колесо как инструмент формирования цифровой компетентности будущих педагогов дошкольного образования	124
Уразова М. Б., Усманова У. Б.	
Особенности гражданского воспитания обучающихся в системе "школа–махалля" в Узбекистане ..	130
Хайдаров Шавкат Шамсиддин угли	
Педагогические условия формирования языковой грамотности у учащихся с тяжелыми нарушениями речи	135
Юсупова Зулайхо Бахром кизи	
Valeologik tarbiyada o'yin texnologiyalarining ahamiyati	139
Berkinova Charos Islomovna	
O'quvchilarda faol fuqarolik kompetensiyasi tushunchasi, mazmuni va shakllanishi	142
Buvorayeva Gulruh Shoikrom qizi	
Boshlang'ich ta'limda STEAM yondashuvi asosida o'qitishning didaktik imkoniyatlari	145
Cho'tboyeva Munisxon Eshpo'lat qizi	
Tabiatga muhabbat: maktabgacha ta'limda milliy qadriyatlar va o'yinlar orqali ekologik tarbiya	150
Ergasheva Umriniso Komilovna	
Zamonaviy ta'lim – talabalar ijtimoiy intellektini shakllantirish omilidir	153
Ermatova Gulnoz Pirimovna	
O'zbekistonning eng yangi tarixi fanini o'qitishda pedagogik texnologiyaning o'rni	156
Gazibekova Feruza Hakimovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining raqamli texnologiyalar muhitida tanqidiy va mustaqil fikrlashini rivojlantirish metodikasi	159
Haydarova Feruza Haydar qizi	
Talabalarda ma'naviy-axloqiy fazilatlar va sifatlarni shakllantirish mexanizmi	162
Jumanazarova Dilnoza Umurzaqovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning kasbga bo'lgan qiziqishlarini shakllantirishda interfaol metodlarni qo'llash texnologiyasi	165
Jumayeva Malika Aliyevna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarda kasbiy-nutq madaniyatini rivojlantirish	168
Lutfetdinova Ra'no Xusnetdinovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda matematik rivojlanishga zamonaviy yondashuvlar va jahon tajribalari ..	172
Masharipova Barno Erkin qizi, Adilbayeva Dilnoza Adilbay qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida til o'yinlari texnologiyalarining nazariy asoslari	175
Masharipova Dilfuza Muxammadjon qizi	
Maktabgacha ta'lim tarbiyachisi pedagogik faoliyatining o'ziga xosligi	178
Muhammadiyeva Feruza Turakulovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini og'zaki va yozma nutqini rivojlantirishda aksiologik yondashuvdan foydalanish metodikasi	181
Muhiddinova Munira Xayrullayevna	
Boshlang'ich ta'lim jarayonida matematika fanini o'qitishda raqamli transformatsiya vositalaridan foydalanishning metodik paradigmasi	184
Narzullayeva Sevara Omonovna	
O'qituvchining muloqot madaniyatini shakllantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	187
Nizamova Nodira Paxritdinovna	
Integrativ yondashuv asosida o'quvchilarning nutqiy kompetentligini rivojlantirishning mazmuniy izohlanishi	191
Oysha Qurbonova, Nodira Abduraimova	
Boshlang'ich ta'limda Finlandiya tajribasi	195
Nodira Sherboyeva	

Kutubxonachi kutubxona-axborot xizmati jarayonining yetakchi ishtirokchisi sifatida	198
O'ktam Nosirov	
Pedagogik ta'lim transformatsiyasida talabalarning tadqiqotchilik kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyasi.....	204
Rustamova Shoxista Omonjonovna	
Globallashuv sharoitida axborot-psixologik xavfsizlikni shakllantirish masalalari.....	208
Raxmatjonov Shoxjahon Dilshodbek o'g'li	
Talabalarga ingliz tilini o'qitishning zamonaviy innovatsion texnologiyalari	212
Sa'dullayeva Rushana	
Boshlang'ich sinf matematika darslarida o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish	215
Saidova Dilbar Erkinovna	
Pedagog xodimlarda tolerantlik namoyon bo'lishining determinantlari.....	218
Sattorova Maxliyo Dilmurod qizi	
Kreativ metodlar orqali maktabgacha yoshdagi bolalarda kreativ tafakkur va fikrlashni rivojlantirish	223
Sultonboyeva Baxriniso Ilhomjon qizi	
Artpedagogika texnologiyalaridan foydalanib maktabgacha yoshdagi bolalarda dialogik nutqni rivojlantirish metodikasi	226
Xolmatova Fotima Baxtiyor qizi	
Boshlang'ich ta'limda yashil kompetensiyalarni shakllantirish yo'nalishlari	229
Yaqubova Shoir Tog'aymuratovna	
Emotsional intellektni rivojlantirishning nazariy asoslari.....	233
Yarmatov Raxmboy Baxramovich	
Boshlang'ich ta'limda o'quv veb-saytlari orqali til kompetentligini rivojlantirish	239
Zokirova Sohila Muxtoraliyevna, Muxammadjonova Diyorabonu Muzaffarjon qizi	
Языковые изменения в русском языке XXI века: исследование новых слов, сленга, интернет-коммуникации, влияния англицизмов и глобализации на современный русский язык	242
Марупова Дилфуза Давроновна	
Oliy ta'limda talabalarining ilmiy-tadqiqot faoliyatining maqsad va vazifalari	247
F. R. Xosilova	
Boshlang'ich ta'lim texnologiya darslarida o'quvchilarni tabiiy materiallar bilan ishlashga o'rgatish	251
Kambarov Nodirjon Sattarovich, Nasirjanova Feruzaxon Alixon qizi	
Boshlang'ich ta'limda STEAM yondashuvining qo'llanilishi va uning samaradorligi.....	256
Abdulazizova Yulduz Abdujabbor qizi	
Tabiiy fanlarni o'qitishda STEAM yondashuvi asosida kreativlikni rivojlantirish metodikasi	259
Abdullayeva Dilrabo Fayzulla qizi	
Umumta'lim maktablarida o'quvchilarda shaxs ma'naviy qiyofasini shakllantirishning zamonaviy pedagogik texnologiyalari.....	262
Aliyeva Zuxra Tursunboyevna	
Yosh avlodni madaniy-tarixiy yondashuv asosida tarbiyalashda madaniy-ma'rifiy muassasalarning o'rni..	265
Aripov Shokirjon Olimovich	
Ta'limda yangi texnologiya: 4K modeli va uni amalga oshirish yo'llari.....	268
Avliyoqulova Nasiba Choriyevna	
Badiiy-tarixiy materiallarni ta'lim jarayoniga integratsiyalashning metodologik asoslari	272
Baratov Baxtiyorjon Qodirovich	
Bolaning maktabgacha ta'lim tashkilotiga moslashishida o'yinning roli.....	275
Barno Masharipova Erkin qizi, Zuhrobova Mahliyo Abdulatif qizi	
Boshlang'ich sinf o'qish savodxonligi darslarida integrativ yondoshuvdan foydalanish texnologiyasi	278
Ernazarova Laylo Abdusaitovna, Saidahmadova Gulrux Farrux qizi	
Bo'lajak tarbiyachilarda metarefleksiv fikrlashni rivojlantirishning psixologik-pedagogik asoslari	284
Ismailova Nilufar Isroildjanovna	
Semantic and Cross-Cultural Features of Food-Based Idioms in Karakalpak and English Languages.....	289
Jiemuratova Gulistan Koshkinbaevna	
Filolog talabalarida mustaqil fikrlash va qaror qabul qilishni rivojlantirishda metakognitiv yondashuvlarning didaktik mexanizmlari.....	292
Jo'rayeva Dilnoza Ro'zimat qizi	
Rivojlantiruvchi sohalar kompetensiyalariga integratsion yondashuv asosida maktabgacha yoshdagi bolalarni ma'naviy-axloqiy tarbiyalash texnologiyasini rivojlantirish	296
Jo'rayeva Zilola Sayfiddin qizi	

Psixologlar kasbiy komponentlarini rivojlantirishda matematik usullardan foydalanishning o'ziga xos xususiyatlari.....	302
Kuziyeva Dilnura Dilmurotovna	
O'zbekiston metodik maktabida sotsiolingvistik kompetensiyani shakllantirish bo'yicha olib borilgan ilmiy tadqiqotlar tahlili	306
Madaminova Gulzira Gulamkadirovna	
Maxsus pedagogika fanlarini o'qitishning nazariy-metodik asoslari	313
Maqsudova Nodira Alijonovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda metakognitiv ko'nikmalarni rivojlantirishda ertakterapiya texnologiyalaridan foydalanish metodikasi	317
Muxiddinova Difuza Sherdor qizi	
Nutq madaniyatini shakllantirishda o'qituvchi nutqining roli.....	320
N. Q. Olimova	
Boshlang'ich ta'lim jarayonida matematika fanini o'qitishda raqamli transformatsiya vositalaridan foydalanishning metodik paradigmasi	323
Narzullayeva Sevara Omonovna	
O'quvchilarda ekologik madaniyatni shakllantirish metodikasi	326
Normirzayeva Maftunaxon Ilyosjon qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tadqiqot faoliyatini rivojlantirishda intensiv ta'lim texnologiyalarining metodik asoslari.....	329
Olloqulova Farzona Umedillayevna	
Maktabgacha ta'lim yoshidagi giperaktiv bolalar bilan ishlashda pedagogik kompetentligini oshirish metodikasi	332
Raimqulova Sojida Abdusaid qizi	
Talabalarining tadqiqotchilik kompetensiyalarini shakllantirishning nazariy asoslari	335
Rustamova Shoxista Omonjonovna	
Inklyuziv ta'limni tashkil etishning xorijiy pedagogik amaliyotdagi modellari	339
Sultonova Zarina Uchqun qizi	
Xalq pedagogikasida ertaklarning tarbiyaviy va ma'naviy-ma'rifiy ahamiyati: ma'naviy begonalashuvga qarshi tarbiyaviy omil sifatida	343
To'xtasinova Farida Davlatali qizi	
B1 darajadagi talabalar uchun xorijiy tilni o'qitishda audiovizual texnologiyalar yordamida ta'lim samaradorligini oshirishning metodik asoslari	347
Toshpulatova Shaxsanam Xolmurodovna	
Kontekstli ta'lim va uning boshlang'ich ta'lim matematikasidagi ahamiyati haqida	350
Umarova Nigora Alisherovna	
Oiladagi psixologik muhitning o'spirinlarda to'liqsizlik kompleksi shakllanishiga ta'siri	353
Xalmuratova Dilorom Abdikarimovna	
Ta'limda faktcheking: misinformatsiya va dizinformatsiyaga qarshi kurashishning pedagogik asoslari	356
Xidirova Maftuna Ilhom qizi	
Maktab o'quvchilarini falsafiy va dunyoqarashga tayyorlash omillari	362
Xo'shboqova Farida Komiljon qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida nutq faoliyatini rivojlantirishning lingokognitiv asoslari	370
Xusanova Gulruxsor To'liqin qizi, Aliyeva Muhlixa Baxodir qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutqiy kompetensiyasini oshirish	374
Zokirova Sohibaxon Muxtaraliyevna, Erkinova Nazokatxon Anvarjon qizi	
Эффективность занятий кроссфитом в повышении уровня общей физической подготовленности слушателей института повышения квалификации МВД Республики Узбекистан	377
Албеков Шокир Адилбекович	
Роль торговых и кочевых маршрутов в формировании лингвокультурных заимствований между Хорезмом и Южной Сибирью.....	381
Сатымова Светлана Сатымовна	
Использование искусственного интеллекта в обучении русскому языку как иностранному: проблемы и решения.....	385
Ташева Дилором Салимовна	
Проблемы использования коммуникативного метода в преподавании русского языка студентам	389
Тоджибоева Наргиза Джумабоевна	

Maktab—oila—mahalla hamkorligining qizlar ijtimoiy faolligini oshirishga ta'siri	393
<i>Abdurazoqova Marg'uba Muxammad qizi</i>	
Ta'lim tizimida musiqiy madaniyatni takomillashtirishning metodologik imkoniyatlari.....	397
<i>Asqarova Xurshida A'zamjon qizi</i>	
Maktab biologiya kursini o'qitishda dars va darsdan tashqari mashg'ulotlarning o'zaro bog'liqligi asosida metodologik savodxonlikni shakllantirish.....	404
<i>Azimov Bekjon Ibrohimjon o'g'li</i>	
Oliy ta'lim tizimida iqtidorli talabalar bilan ishlash samaradorligini ta'minlash usullari.....	407
<i>Delov To'liqin Erkinovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarni badiiy asarlarni janriy xususiyatlariga ko'ra izohli o'qishga o'rgatish	410
<i>Gulmira Abdullayeva</i>	
O'zbekiston bokschilarining dunyo reytingida yetakchi o'rinlarni egallashining asosiy omillari	413
<i>Insapov Ismoil Tuychaliyevich</i>	
Improving Learners' Engagement Through Game-Based Techniques in Language Education	416
<i>Ismailova Ma'rifat Bakhrambek kizi</i>	
STEAM yondashuvi boshlang'ich ta'limda ijodiy fikrlashni rivojlantirishning zamonaviy kaliti sifatida	421
<i>Jo'rayeva Nasiba Komil qizi</i>	
O'quvchilarni milliy qadriyatlar asosida tarbiyalashning ijtimoiylashuvi	426
<i>Jo'rayeva Sayyora Vahobjon qizi</i>	
O'smirlarda xarakter aksentuatsiyasining o'ziga bo'lgan ishonch rivojlanishiga ta'sirining psixologik xususiyatlari	429
<i>Jurayev Xaydarjon Odilboyevich</i>	
O'spirinlarda agressiv xulqga ta'sir qiluvchi omillar	433
<i>Konratbayeva Ayjamal Bazarbayevna</i>	
Rus va o'zbek tillarida chorvachilik terminlarining qiyosiy tahlili	436
<i>Kurbanova Guzal Abduraximovna</i>	
Texnologiya darslarida murakkab mexanizmlarni o'qitishning zamonaviy usullari	441
<i>Mamadaliyev Furqat Xolmamatovich</i>	
Umumta'lim maktab o'qituvchilarining sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish madaniyatini shakllantirish usullari	446
<i>Mamatova Fazilat Ixtiyorovna, Xolmirzayeva Zebo Ravshan qizi</i>	
Nutqda badiiy tasviriy vositalardan foydalanish yo'llari.....	450
<i>Murodova Farangis G'anisherovna</i>	
Kichik yoshdagi o'quvchilarning yozma savodxonligini oshirish yo'llari.....	454
<i>N. Abduvaliyeva, M. Odinajonova</i>	
Kichik maktab yoshidagi nutqida nuqsoni bo'lgan bolalar shaxslararo munosabatini korreksiyalashda ertak terapiyasidan foydalanish	458
<i>Nig'matova Nodirabegim Lutfillo qizi</i>	
Boshlang'ich sinf matematika darslarida o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish	463
<i>O'rinova Ro'zigul Jumanazar qizi</i>	
Voleybol o'yinida blok qo'yish texnikasini o'rgatishda yangi pedagogik yondashuvlar	467
<i>Qambarov Kozimjon</i>	
Texnik yo'nalishda tahsil olayotgan talabalarga ingliz tilini o'qitishning yangi texnologiyalari	472
<i>Babayeve Gulnozaxon Latibjonovna</i>	
Maktabgacha ta'lim sifatini oshirishda pedagog malakasining roli	481
<i>Davlatova Dildora Nuriddinovna</i>	
Talabalarda sog'lom turmush tarzini rivojlantirishning pedagogik tamoyillari	485
<i>Davronov Nurzod Ismoilovich</i>	
Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar: toifalari va tasniflash mezonlari	490
<i>Djurayeva Sohiba Barat qizi</i>	
Blum taksonomiyasiga asoslanib boshlang'ich sinf o'quvchilarining og'zaki va yozma nutqini rivojlantirish usullari.....	495
<i>Husenova Aziza Sharipovna</i>	
Tabiiy fan darslari jarayonida o'quvchilarda loyihaviy ishlarni tashkil etish ko'nikmasini shakllantirish	498
<i>Matniyazova Diyora Jumanazarovna</i>	
Boshlang'ich ta'limni modernizatsiya qilishning asosiy yo'nalishlari: innovatsion taraqqiyot, metodik yangiliklar va istiqbollari	501
<i>Nazarova Mohigul Akmalovna, Asatova Mashhura Asomiddin qizi</i>	

Kasbiy pedagogikani shakllantirish va rivojlantirish masalalari	506
Sanaqulov Xamroqul Rizaqulovich	
O'qituvchining shaxsiy fazilatlar va suggestiv kompetentligining o'zaro bog'liqligi	513
Shermatova Manzura Ikromjanovna	
Tez qalamchizgilarda innovatsion texnologiyalarni qo'llash tajribasi	518
Suyunov Navro'z Alisher o'g'li	
Kognitiv tilshunoslik asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutqini rivojlantirish	523
Teshabiyev Dilmurod Raxmadjonovich, Madazimova Muxlisa Abdurashid qizi	
Kombinatorik masalalar asosida ijodiy topshiriqlarni tuzish va ularning o'quvchilarga ta'siri	526
Toshboyeva Saida Rahmonberdiyevna, Yusupova Latofat Abduqodir qizi	
Linguodidactic Foundations for Enhancing Professional Competence in Practice-Oriented Language Education	530
Uktamova Navruza Botir qizi	
Audiovizual usul qo'llanilganda o'quvchilarning til ko'nikmalaridagi o'zgarishlarni baholash	535
Umarov Aziz Avazovich	
Ona tili – ART texnologiya va kreativlik fanida so'z san'atining omili sifatida	540
X. Sanaqulov, Sh. Nurmatova	
Etnopedagogik yondashuvning boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijtimoiylashuv jarayoniga ta'siri	543
Xamroqulova Xilola Qosimjon qizi	
Ajdodlarimiz o'g'itlari asosida o'quvchi-yoshlarda axloqiy sifatlarni shakllantirish texnologiyasi	547
Xatamova Nilufar Xaydarovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kreativ o'qish madaniyatini rivojlantirishda generativ sun'iy intellekt texnologiyalarining didaktik imkoniyatlari	550
Xayitova Firuza Abdullayevna	
Rivojlangan mamlakatlarda maktabgacha ta'limning mazmuni va tarixiy taraqqiyoti	554
Yoziyeva Umida Lutfullayevna	
O'quv vaziyatlarini loyihalash orqali talabalar o'quv faolligini oshirish	558
Zakirova Dilfuza Sayidolimovna	
O'quvchilar orasida jismoniy faollikni oshirish uchun yangi ilmiy yondashuvlar	561
Zaynobidinov Dilshodbek Qobilovich	
Активные методы обучения как коммуникационная основа современного урока	566
Ахмедова Мукаддас Ходиматовна	
Инклюзия как путь к равным возможностям: развитие системы образования Узбекистана	570
Баротова Шохсанам Бахтиёр кизи, Мауш Ребия Джамshedовна, Мурадова Дилфуза Махмудовна	
"Qurilish konstruksiyalari" fanini o'qitishda kasbiy-amaliy kompetentlikni rivojlantirish	576
No'manova Soxiba Ergashboyevna	
Креативный педагогический подход в музыкально-теоретических и практических занятиях по искусству макома	582
Нурматова Фируза Муминовна	
Система упражнений по методике обучения средствам речевой выразительности узбекского языка	587
Фаттахова Д. А.	
Oliy ta'limda kompetensiyaga asoslangan o'qitish modellari	592
Ernazarov Alisher Ergashevich, Chinqulova Gulmehra	
The Concept of Symbols in Linguoculturology	598
Hamraqulova Gulandom Sodiqli qizi	
Raqamli o'yinlarga (mobile games) qaramlikning kognitiv samaradorlikka salbiy ta'siri	601
Turamov Muhammadzohid Rustamjon o'g'li	
OTM talabalarini vatanparvarlik ruhida tarbiyalash asosida ilmiy tadqiqot ishlariga yo'naltirishning zamonaviy metodlari	605
Sobirov Zahriddin Sadriddinovich	
Boshlang'ich sinflarda o'quvchilarda kiriyativlikni rivojlantirish	609
Qo'chqarov Mirzavali Qo'zibayevich	
Maktabgacha ta'lim muassasalari tarbiyalanuvchilarining axloqiy tarbiyasini shakllantirish	613
Yaqubova Dinora Bahodirovna	
Zamonaviy ta'lim tizimida AR (Augmented Reality) texnologiyalarining qo'llanilishi	617
Abdumo'minov Burxonjon Sunnatillo o'g'li	

The Role of Psychological Support in the Formation of Students' Socio-Emotional Competence in Preschool Education	622
Kamoliddinova Diyora Jaloliddin qizi	
Raqamli ta'lim muhitida o'quvchilarning mantiqiy tafakkurini rivojlantirish metodikasi	626
Xudoynazarova Moxira Xakimovna	
Zamonaviy ta'lim jarayonida talabalarda tanqidiy fikrlash qobiliyatini metodlar orqali rivojlantirish	629
Ro'zmetov Ravshan Sharipbayevich	
Bo'lajak tarbiyachilarda muloqot madaniyatini tarbiyalash	633
Uljayeva Sevara Abdirazzoqovna	
Kompetensiyaviy yondashuvga asoslangan zamonaviy darsliklar tuzilishi va mazmuni	638
Po'latova Marjona Inomjon qizi	
STEAM ta'lim texnologiyasini maktabgacha ta'limida qo'llash bo'yicha xorijiy tajribalar	643
Saidova Nigora Olimovna, Pirmatova Zaynabxon Elmurod qizi	
Raqamli texnologiyalar vositasida bo'lajak tarbiyachilarning pedagogik muloqot madaniyatini rivojlantirish	646
Ergasheva Sunbula Baxtiyor qizi	
O'quvchilarda ijtimoiy tarmoqlarga qaramlikning shakllanishi va uning dolzarb muammolari	650
Gaparova Mastona Safaraliyevna	
Adabiyot darslarini o'qitishda 5E modelidan foydalanish	654
Abdiraupova Zarnigor Abdinabi qizi	
Oliy ta'limda kompetensiyaga asoslangan o'qitish modellari	657
Ernazarov Alisher Ergashovich, Chinqulova Gulmehra	
Traditional Techniques and Modern Approaches in the Production of National Costumes	665
Jabborova Dilshoda Xolmamat qizi	
Pedagogik platformalar va kognitiv-didaktik yondashuvlar integratsiyasi yordamida talabalarning kasbiy tayyorgarlik tizimini yangi bosqichga olib chiqish	668
Raxmonov Omadjon Mamasidiq o'g'li	
Aqli zaif o'quvchilarda disgrafiyaning bartaraf etishda assistiv texnologiyalarning ahamiyati	672
Usmonov Umid Allayorovich	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tayanch hayotiy kompetensiyalarni shakllantirish	676
Adizova Nigora Baxtiyorovna, Akbarova Sarvinovna Sadriiddinova	
Tadqiqotchilik kompetentligi pedagogik muammo sifatida	681
Ergashev Nozim Nabiyeovich	
Teaching Reading to Young Learners: Essential Principles for Primary School Teachers	684
Toshtanova Maftuna Xamidjon qizi	
Tarmoq qurilmalari va tizimlarini boshqarish modulini o'qitish orqali o'quvchilarni kasbiy faoliyatga tayyorlash	687
Karimova Charos Abduhalim qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda og'zaki nutq rivojlanishining psixolingvistik asoslari	691
Musayeva Nafisa Kudratovna, Muxammadova Saodat Muzaffar qizi	
"Kasbiy ma'naviyat" fani bo'lajak pedagoglarda ma'naviy-axloqiy kompetensiyalarni intensiv rivojlantirish omili	695
Ismoilov Yoqubjon Quchqarboyevich	
Yapon tilini o'rgatishda talabalarning gapirish ko'nikmasini rivojlantirish: tamoyillar, bosqichlar va innovatsion usullar	699
Baqoyev Navro'zjon Abdullo o'g'li	
Texnologik ta'lim jarayonida ixtirochilik va loyihalashtirish kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik asoslari	705
Zokirova Nargiza Akbarjonovna	
Bo'lajak pedagoglarda kasbiy kompetentlikni shakllantirishning psixologik asoslari	710
Eshnazarova Farida Jo'raqulovna	
Ta'lim islohotlari sharoitida genderga yo'naltirilgan ta'limni tashkil etishning o'ziga xos xususiyatlari	714
Yaxyayeva Sojida Abduraximovna	
Ko'rsatish olmoshlarining vazifaviy uslublarda qo'llanilishi	718
Berdiyeva Malika	
Nazorat turlari orqali o'quvchilarning savodxonlik kompensatsiyasini shakllantirish	721
Xoldarova Irodaxon Valijonovna, Jo'rayeva Shodiya Kenjaali qizi	

Zamonaviy boshlang'ich ta'limni modernizatsiya qilish sharoitida o'quvchilarda lug'atlar bilan ishlash kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi	726
Buvajonova Mohiraxon Usmonali qizi	
Boshlang'ich ta'limni modernizatsiya qilishning asosiy yo'nalishlari: innovatsion taraqqiyot, metodik yangiliklar va istiqbollari	731
Nazarova Mohigul Akmalovna	
Maktab va pedagogika institutlari o'rtasida amaliyotga yo'naltirilgan dual ta'lim modelini takomillashtirish: muammolar va yechimlar	736
Arabova Muxiba Bazarovna	
Помощь советского государства в подготовке кадров для арабских государств	740
Хомидова Камола	
Место Узбекистана в развитии культурной сферы Советского союза во второй половине XX века ..	744
Бекназаров Собиржон	
Toshkent xalqaro kinofestivallarining Arab davlatlari va Afrika mamlakatlari kinosan'atida tutgan o'rni	748
Sharifov Shoxjaxon To'liqinjon o'g'li	
Ekonometrika fanini o'qitishda sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanishning nazariy asoslari va istiqbollari	752
Bobonorova Qundizxan Quralbay qizi	
O'quvchi faolligini oshirishda jadid maktablari tajribasi va faol ta'lim metodlarining integrativ qo'llanilishi ..	759
Bobonazarov Orif Abrayqulovich	
Влияние гендерной лингвистики на развитие психолингвистических исследований в Узбекистане ..	764
Мусаева Елена Казимовна	
Psixik rivojlanishni tashxislashda psixofiziologik usullardan foydalanish samaradorligi	767
Sh. L. Rahmonova	

O'QUVCHI FAOLLIGINI OSHIRISHDA JADID MAKTABLARI TAJRIBASI VA FAOL TA'LIM METODLARINING INTEGRATIV QO'LLANILISHI

Bobonazarov Orif Abrayqulovich

Termiz davlat universiteti katta o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada jadid maktablarining pedagogik tajribasi hamda zamonaviy faol ta'lim metodlarini integrativ qo'llash orqali o'quvchi faolligini oshirish imkoniyatlari tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, jadid maktablarida qo'llanilgan interaktiv va faol metodlar o'quvchilarning mustaqil fikrlashi, ijodiy yondashuvi hamda tanqidiy tafakkurini rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu tajribaning zamonaviy faol ta'lim metodlari bilan integratsiyasi o'quv jarayonining samaradorligini oshiradi hamda o'quvchilarning shaxsiy, ijtimoiy va akademik kompetensiyalarini kengaytirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: jadid maktablari, faol ta'lim metodlari, integratsiya, o'quvchi faolligi, kompetensiyalar, interaktiv darslar.

Abstract: This article analyzes the possibilities of enhancing student engagement through the integrative application of the pedagogical experience of Jadid schools and modern active learning methods. The findings indicate that the interactive and active approaches employed in Jadid schools play a significant role in developing students' independent thinking, creative abilities, and critical reasoning skills. The integration of this experience with contemporary active learning methods increases the effectiveness of the educational process and contributes to the expansion of students' personal, social, and academic competencies.

Key words: Jadid schools, active learning methods, integration, student engagement, competencies, interactive lessons.

Аннотация: В статье анализируются возможности повышения активности учащихся посредством интегративного применения педагогического опыта джадидских школ и современных активных методов обучения. Результаты исследования показывают, что интерактивные и активные методы, использованные в джадидских школах, способствуют развитию самостоятельного мышления, творческого подхода и критического анализа у учащихся. Интеграция данного опыта с современными активными методами обучения повышает эффективность образовательного процесса и способствует расширению личностных, социальных и академических компетенций обучающихся.

Ключевые слова: джадидские школы, активные методы обучения, интеграция, активность учащихся, компетенции, интерактивные занятия.

KIRISH

Zamonaviy ta'lim jarayonida o'quvchilarning faolligi va mustaqil fikrlashi ta'lim sifatini oshirishning muhim omili hisoblanadi. Bu borada tarixiy pedagogik tajribalar, xususan, jadid maktablarining metodik yondashuvlari alohida ahamiyat kasb etadi. Jadid maktablari XIX–XX asrlar boshlarida O'zbekiston va Markaziy Osiyo ta'lim tizimiga yangilik olib kirib, o'quvchilarning shaxsiy faolligi, mustaqil fikrlashi, ijodiy yondashuvi hamda axloqiy tarbiya orqali ularni jamiyat hayotiga tayyorlashga qaratilgan edi.

Ushbu maktablarda darslar interaktiv va faol metodlar asosida tashkil etilib, o'quvchilarning savol berish, muammolarni hal qilish hamda jamoaviy faoliyatda ishtirok etish imkoniyatlari kengaytirilgan. Shu bilan birga, jadidchilik pedagogikasi o'quvchilarning tanqidiy tafakkurini rivojlantirishga, ularni ijodiy va ilmiy izlanishlarga jalb etishga alohida e'tibor qaratgan.

Bugungi kunda raqamli texnologiyalar va zamonaviy faol ta'lim metodlari integratsiyasi orqali jadid maktablari pedagogik merosini o'quv jarayoniga tatbiq etish imkoniyati mavjud. Mazkur yondashuv o'quvchilarning faolligini oshirish, mustaqil izlanish hamda kreativ fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishda samarali vosita sifatida namoyon bo'lmoqda. Shu nuqtai nazardan, o'quvchi faolligini oshirishda jadid maktablari tajribasi va zamonaviy faol ta'lim metodlarining integrativ qo'llanilishini o'rganish ilmiy va amaliy jihatdan dolzarb masala hisoblanadi.

Maqolaning maqsadi – jadid maktablari pedagogik merosi hamda zamonaviy faol ta'lim metodlarini uyg'unlashtirish orqali o'quvchi faolligini oshirishning nazariy va amaliy asoslarini aniqlashdan iborat. Ushbu maqsadga erishish uchun quyidagi vazifalar belgilangan:

1. Jadid maktablari pedagogik tajribasi va metodik tamoyillarini tahlil qilish;
2. Zamonaviy faol ta'lim metodlari hamda interaktiv vositalarni aniqlash;
3. Integrativ yondashuv orqali o'quvchi faolligini oshirishning nazariy va amaliy yo'llarini ko'rsatish;
4. O'quv jarayonida shaxsiy, ijtimoiy va akademik kompetensiyalarni rivojlantirish imkoniyatlarini o'rganish.

Shunday qilib, kirish qismi maqolaning ilmiy asoslarini belgilab beradi hamda o'quvchi faolligini oshirishda jadidchilik pedagogik tajribasi va zamonaviy faol ta'lim metodlarini uyg'unlashtirishning dolzarbligini asoslaydi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Jadid maktablari pedagogikasi va ularning merosi bilan bog'liq ilmiy tadqiqotlar turli o'quv hamda ilmiy manbalarni o'z ichiga oladi. Ushbu tadqiqotlar asosan o'quv jarayonini zamonaviy pedagogik yondashuvlar bilan uyg'unlashtirish, o'quvchi faolligi va mustaqil fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish masalalariga qaratilgan.

Birinchi yo'nalish – jadid maktablari pedagogikasi nazariyasiga bag'ishlangan tadqiqotlardir. Abdurahimov (2018) o'z ilmiy ishida jadid maktablarining asosiy pedagogik tamoyillarini tahlil qilib, ularning o'quvchilarda mustaqil fikrlash, ijodiy yondashuv va tanqidiy tafakkurni shakllantirishga xizmat qilishini asoslaydi. Tadqiqot natijalariga ko'ra, jadid maktablari o'quvchilarga faollik, ijodiy izlanish va mustaqil qaror qabul qilish imkoniyatini yaratadi. Larionova (2017) esa interaktiv pedagogik metodlar orqali jadidchilik pedagogikasini zamonaviy ta'lim jarayoniga integratsiya qilishning nazariy va amaliy jihatlarini o'rganadi hamda jadid maktablari merosi bilan raqamli ta'lim vositalari o'rta-sidagi uyg'unlikni ta'kidlaydi.

Ikkinchi yo'nalish – zamonaviy kompetensiyaviy yondashuv va raqamli ta'lim bilan bog'liq tadqiqotlarni qamrab oladi. Anderson va Krathwohl (2001) zamonaviy kompetensiyaviy yondashuvni o'quvchilarning nazariy bilimlari va amaliy ko'nikmalarini uyg'un rivojlantirish tamoyiliga asoslangan yondashuv sifatida talqin qiladi. Ushbu yondashuvda o'quvchi markazli metodlar, loyihaviy faoliyat, interaktiv va multimediyaviy vositalari muhim o'rin tutadi. UNESCO (2016) tomonidan ishlab chiqilgan raqamli ta'lim bo'yicha yo'riqnomalarda ham interaktiv ta'lim texnologiyalari, onlayn platformalar va multimediyaviy resurslarining o'quv jarayonidagi samaradorligi alohida ta'kidlanadi. Mazkur tadqiqotlar jadid maktablari pedagogik merosi va zamonaviy ta'lim vositalari o'rta-sidagi uyg'unlikni ilmiy jihatdan asoslash imkonini beradi.

Uchinchi yo'nalish – integratsiya jarayoni va amaliy tadqiqotlarga bag'ishlangan ishlarni o'z ichiga oladi. Sharipov (2020) va Bobonazarov (2019) tadqiqotlarida jadid maktablari pedagogik tajribasini zamonaviy ta'lim jarayoniga tatbiq etishning amaliy usullari tahlil qilinadi. Ushbu izlanishlar natijalariga ko'ra, interaktiv darslar, onlayn resurslar va multimediyaviy vositalari yordamida jadidchilik pedagogik merosini integratsiya qilish o'quvchilarning faolligi, ijodiy fikrlashi va mustaqil izlanish qobiliyatini oshirishga xizmat qiladi.

Dewey (1938) pedagogik yondashuvda tajriba va faoliyatga asoslangan o'qitish tamoyillari ilgari surilgan bo'lsa, Hmelo Silver va boshqalar (2007) tomonidan ishlab chiqilgan loyihaviy va muammo asosida ta'lim metodlarining zamonaviy kompetensiyaviy yondashuv bilan uzviy bog'liqligi ko'rsatib beriladi. Shu jihatdan, jadid maktablari pedagogikasi tajribasi zamonaviy o'quv jarayonida qo'llash uchun mustahkam ilmiy asos yaratadi.

Adabiyotlar tahlili quyidagi xulosalarni chiqarish imkonini beradi:

1. Jadid maktablari pedagogik merosi o'quvchi faolligi, ijodiy va tanqidiy tafakkurni rivojlantirishga qaratilgan;
2. Zamonaviy kompetensiyaviy yondashuv va raqamli ta'lim vositalari bilan uyg'unlashtirilgan holda ushbu meros ta'lim jarayonini yanada boyitadi;
3. Interaktiv metodlar, multimediyaviy va onlayn resurslar orqali mazkur pedagogik merosni tatbiq etish nafaqat nazariy bilimlarni, balki amaliy kompetensiyalarni ham rivojlantirish imkonini beradi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqotda o'quvchi faolligini oshirishda jadid maktablari pedagogik tajribasi va zamonaviy faol ta'lim metodlarining integrativ qo'llanilishini o'rganish maqsadida sifat va qiyosiy tahlil metodlaridan foydalandi. Ma'lumotlar ilmiy adabiyotlar, monografiyalar, maqolalar hamda normativ-pedagogik manbalarni tizimli o'rganish orqali to'plandi. Jadid maktablarida qo'llanilgan pedagogik yondashuvlar zamonaviy faol ta'lim metodlari bilan qiyosiy ravishda tahlil qilindi. Tadqiqot jarayonida kuzatuv, umumlashtirish va mantiqiy tahlil usullari asosida o'quvchi faolligi, mustaqil fikrlash va kompetensiyalarni rivojlantirishga ta'sir etuvchi omillar

aniqlashtirildi. Olingan ma'lumotlar integrativ yondashuv asosida tahlil qilinib, jadidchilik pedagogik merosi va zamonaviy ta'lim metodlarining o'zaro uyg'unligi ilmiy jihatdan asoslab berildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Jadid maktablari pedagogikasi va zamonaviy kompetensiyaviy yondashuvni uyg'unlashtirish jarayonida bir qator nazariy va amaliy jihatlar aniqlanadi. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, jadid maktablari pedagogikasi o'quvchilarning shaxsiy faolligi, mustaqil fikrlashi, ijodiy va tanqidiy tafakkurini rivojlantirishga yo'naltirilgan bo'lib, ushbu tamoyillar bugungi kompetensiyaviy ta'limning markaziy elementlari bilan to'liq uyg'un keladi.

Birinchi navbatda, faoliyatga yo'naltirilgan yondashuvning ahamiyati aniqlanadi. Jadid maktablarida darslar interaktiv metodlar asosida tashkil etilgan bo'lib, o'quvchilar dars jarayonida faol ishtirok etishga rag'batlantirilgan. Shu bilan birga, zamonaviy kompetensiyaviy yondashuvda ham o'quvchilarni faollikka jalb etish, mustaqil topshiriqlar va amaliy mashg'ulotlar orqali kompetensiyalarni shakllantirish asosiy maqsad sifatida qaraladi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, jadidchilik pedagogikasi va interaktiv ta'lim vositalarining uyg'unligi o'quvchilarning o'qish jarayonidagi ishtirokini sezilarli darajada oshiradi.

Ikkinchi jihat – shaxsiy va ijtimoiy kompetensiyalarni rivojlantirishdir. Jadid pedagogikasi o'quvchilarning axloqiy, madaniy va ijtimoiy qadriyatlarni o'zlashtirishiga alohida e'tibor qaratadi. Zamonaviy kompetensiyaviy yondashuv esa shaxsiy va ijtimoiy ko'nikmalarni shakllantirishga yo'naltirilgan bo'lib, bunda o'quvchi o'z fikrini erkin ifodalash, jamoaviy faoliyatda ishtirok etish hamda mas'uliyatni anglashga o'rgatiladi. Shu jihatdan, jadid maktablari pedagogik merosi va zamonaviy kompetensiyaviy yondashuv o'quvchilarning shaxsiy rivojlanishida o'zaro uyg'unlikni ta'minlaydi.

Uchinchi jihat – mustaqil fikrlash va tanqidiy tafakkurni rivojlantirishdir. Jadid maktablarida o'quvchilar o'z fikrini bayon etish, bilimni mustaqil izlash va tahlil qilishga yo'naltirilgan. Kompetensiyaviy yondashuvda esa muammoni hal qilish, kreativ fikrlash hamda tahliliy qobiliyatlarni rivojlantirish asosiy vazifalardan biri hisoblanadi. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, mazkur ikki yondashuv o'quvchilarda mustaqil izlanish va ijodiy qaror qabul qilish qobiliyatini samarali shakllantiradi.

Amaliy natijalar ham tahlil qilindi. Jadidchilik pedagogikasi metodlarini zamonaviy kompetensiyaviy yondashuv bilan uyg'unlashtirish quyidagi natijalarni ta'minlaydi:

1. **O'quvchi faolligi oshadi:** o'quvchilar dars jarayonida faolroq ishtirok etadi, topshiriqlarni mustaqil va ijodiy tarzda bajaradi;
2. **Ta'lim sifati yaxshilanadi:** kompetensiyaviy yondashuv asosida o'quvchilar nafaqat nazariy bilimlarga, balki amaliy ko'nikmalarga ham ega bo'ladi;
3. **Shaxsiy va ijtimoiy rivojlanish ta'minlanadi:** o'quvchilar axloqiy, madaniy va ijtimoiy qadriyatlarni amaliy faoliyat orqali egallaydi.

Shuningdek, tahlil shuni ko'rsatadiki, jadidchilik pedagogikasi va kompetensiyaviy yondashuvni uyg'unlashtirish jarayonida ayrim metodik masalalar ham mavjud. Jumladan, jadid maktablari dars uslublarini zamonaviy ta'lim talablari bilan moslashtirish, yangi pedagogik texnologiyalarni integratsiya qilish hamda o'quv dasturlarini kompetensiyaviy standartlar asosida yangilash zarur.

Qiyosiy tahlil natijalari shundan dalolat beradiki, jadidchilik pedagogikasi elementlari – mas'uliyat, faollik, mustaqillik va axloqiy qadriyatlar – zamonaviy kompetensiyaviy yondashuv tamoyillari bilan to'liq mos keladi. Ushbu uyg'unlik o'quv jarayonida interaktiv darslar, loyihaviy faoliyat va o'quvchi markazli metodlar orqali samarali amalga oshiriladi.

Umuman olganda, tahlil va natijalar quyidagilarni ko'rsatadi:

- jadidchilik pedagogikasi va zamonaviy kompetensiyaviy yondashuvning nazariy asoslari bir-birini to'ldiradi va o'quv jarayonini boyitadi;
- ushbu uyg'unlik o'quvchilarning faolligi, ijodiy fikrlashi va amaliy ko'nikmalarini rivojlantirishda samarali vosita sifatida namoyon bo'ladi;
- integratsiya natijasida o'quvchilar nafaqat fan bilimlariga ega bo'ladi, balki shaxsiy, ijtimoiy va kasbiy kompetensiyalarini ham rivojlantiradi, bu esa ularni zamonaviy jamiyat hayotiga tayyorlaydi.

Tahlil va natijalar asosida olib borilgan o'rganishlar shuni ko'rsatadiki, jadidchilik pedagogikasi va zamonaviy kompetensiyaviy yondashuv o'quv jarayonini samarali rivojlantirishda o'zaro uyg'unlikka ega. Ushbu uyg'unlik nafaqat nazariy jihatdan, balki amaliy tajribada ham o'z tasdig'ini topadi. Jadid maktablari pedagogik tamoyillari – shaxsiy faollik, mustaqil fikrlash, ijodiy yondashuv va axloqiy qadriyatlarni rivojlantirish – zamonaviy kompetensiyaviy yondashuvning asosiy elementlari bilan uzviy bog'liqdir. Shu bilan birga, tahlillar shuni ko'rsatadiki, o'quvchi markazli metodlar va interaktiv darslar orqali mazkur uyg'unlik yanada samarali tus oladi.

Muhokama jarayonida aniqlandiki, jadidchilik pedagogikasi o'quvchilarning faolligini oshirishda, mustaqil va tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishda muhim vosita sifatida xizmat qiladi. Zamonaviy kompetensiyaviy yondashuv esa o'quvchilarning nazariy bilimlarini amaliy ko'nikmalar bilan uyg'unlashtiradi va ularni real hayotda uchraydigan muammolarni hal qilishga tayyorlaydi. Ushbu ikki yondashuvning o'zaro to'ldiruvchi xususiyati ta'lim jarayonini samarali, interaktiv, qiziqarli va ijodiy tusga keltiradi.

Shuningdek, tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, jadidchilik pedagogik merosini raqamli ta'lim vositalari bilan uyg'unlashtirish o'quv jarayonining sifatini yanada oshiradi. Jumladan, interaktiv darslar, multimedia resurslari va onlayn platformalar orqali o'quvchilar mavzularni nafaqat nazariy jihatdan o'zlashtiradi, balki amaliy topshiriqlarni bajarish, muammolarni hal qilish va ijodiy loyihalar yaratish orqali bilimlarini mustahkamlaydi. Bu esa o'quvchilarning kompetensiyalarini yanada rivojlantiradi va ularni zamonaviy hayot talablariga mos ravishda tayyorlaydi.

Muhokama davomida bir qator metodik jihatlar ham tahlil qilindi. Xususan, jadidchilik pedagogikasi metodlarini zamonaviy kompetensiyaviy yondashuv bilan uyg'unlashtirish jarayonida quyidagi masalalarga e'tibor qaratish zarurligi aniqlandi:

1. Dars uslubini yangilash: jadid maktablari metodikasini zamonaviy ta'lim talablari bilan moslashtirish hamda o'quvchilarni interaktiv faoliyatga jalb etish;
2. Texnologiyalarni integratsiya qilish: multimedia vositalari, onlayn resurslar va raqamli platformalarni o'quv jarayoniga joriy etish;
3. O'quv dasturlarini optimizatsiya qilish: kompetensiyaviy standartlar asosida dars rejalarini va o'quv materiallarini qayta ishlab chiqish.

Muhokamalar shuni ko'rsatadiki, jadidchilik pedagogikasi va zamonaviy kompetensiyaviy yondashuvni uyg'unlashtirish o'quv jarayonini interaktiv, samarali va ijodiy tusga keltirib, o'quvchilarni faollikka, mustaqil izlanishga hamda shaxsiy va ijtimoiy kompetensiyalarni rivojlantirishga rag'batlantiradi. Shu bilan birga, ilmiy va amaliy tajriba bu uyg'unlik o'quv jarayonida metodik muvozanatni saqlash, pedagogik innovatsiyalarni joriy etish va raqamli ta'lim vositalaridan samarali foydalanishni talab etishini ko'rsatadi.

Muhokama natijasida quyidagi xulosalarga kelish mumkin:

- jadidchilik pedagogikasi tamoyillari zamonaviy kompetensiyaviy yondashuv bilan uzviy bog'liq bo'lib, o'quv jarayonini boyitadi;
- raqamli ta'lim vositalari bilan integratsiya o'quvchilarning faolligini oshiradi, ijodiy va mustaqil fikrlash qobiliyatlarini rivojlantiradi;
- ta'lim jarayonida interaktiv metodlar, loyihaviy faoliyat va o'quvchi markazli yondashuvlar uyg'un qo'llanilganda, o'quvchilar nafaqat bilimga, balki shaxsiy, ijtimoiy va kasbiy kompetensiyalarga ham ega bo'ladi.

Muhokama bo'limi tahlil va natijalarni ilmiy jihatdan chuqurlashtirib, xulosa bo'limi uchun mustahkam nazariy va amaliy poydevor yaratadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'quvchi faolligini oshirishda jadid maktablari pedagogik tajribasi va zamonaviy kompetensiyaviy yondashuvni integrativ qo'llashni o'rganish natijalari shuni ko'rsatdiki, mazkur ikki yondashuv bir-birini to'ldiruvchi va o'zaro uyg'un tizimni tashkil etadi. Jadidchilik pedagogikasi tamoyillari – shaxsiy faollik, mustaqil fikrlash, ijodiy yondashuv, axloqiy va ijtimoiy qadriyatlarni rivojlantirish – zamonaviy kompetensiyaviy yondashuvning markaziy elementlari bilan uzviy bog'liq bo'lib, o'quv jarayonini nafaqat samarali, balki interaktiv va ijodiy tusga keltiradi.

Tahlil natijalari shuni ko'rsatdiki, jadid maktablarining metodik tajribasi zamonaviy o'quv jarayonida quyidagi asosiy natijalarga erishish imkonini beradi:

1. **O'quvchi faolligi oshadi:** interaktiv darslar, loyihaviy va mustaqil faoliyat orqali o'quvchilar mavzuga chuqurroq jalb etiladi, natijada mustaqil fikrlash va ijodiy yondashuv rivojlanadi;
2. **Ta'lim sifati yaxshilanadi:** kompetensiyaviy yondashuv o'quvchilarning nazariy bilimlari va amaliy ko'nikmalarini uyg'unlashtiradi, shuningdek, ularni real hayotiy muammolarni hal qilishga tayyorlaydi;
3. **Shaxsiy va ijtimoiy rivojlanish ta'minlanadi:** o'quvchilar axloqiy, madaniy va ijtimoiy qadriyatlarni amaliy faoliyat jarayonida qo'llashga o'rganadi, bu esa ularning jamiyatdagi faol ishtirokini mustahkamlaydi.

Muhokama natijalari shuni ko'rsatdiki, jadidchilik pedagogikasi metodlarini raqamli ta'lim vositalari va zamonaviy kompetensiyaviy yondashuv bilan uyg'unlashtirish jarayoni samarali interaktiv metodlar, multimedia

resurslari va onlayn platformalardan foydalanishni talab etadi. Ushbu jarayon orqali o'quvchilar nafaqat bilimlarni egallaydi, balki kreativ va tanqidiy fikrlash, mustaqil izlanish hamda mas'uliyat ko'nikmalarini ham rivojlantiradi.

Umuman olganda, tadqiqot natijalari shuni tasdiqlaydiki, jadid maktablari pedagogik merosi zamonaviy ta'lim tizimida faqat tarixiy va madaniy ahamiyat kasb etib qolmay, balki o'quvchi markazli kompetensiyaviy yondashuvni boyituvchi, zamonaviy talablarga mos pedagogik resurs sifatida ham samarali qo'llanilishi mumkin. Shu bilan birga, mazkur uyg'unlik ta'lim jarayonini faqat bilimga asoslangan tizim sifatida emas, balki shaxsiy, ijtimoiy va kasbiy kompetensiyalarni rivojlantiruvchi kompleks jarayon sifatida shakllantirishga xizmat qiladi.

Natijada, tadqiqot asosida quyidagi xulosalarga kelish mumkin:

- jadidchilik pedagogikasi va zamonaviy kompetensiyaviy yondashuv o'quv jarayonida o'zaro uyg'un va bir-birini to'ldiruvchi vosita hisoblanadi;
- raqamli ta'lim vositalari bilan integratsiya o'quvchilarning faolligini, ijodiy va tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini yanada rivojlantiradi;
- mazkur uyg'unlik ta'lim sifatini oshiradi hamda o'quvchilarni zamonaviy jamiyat hayotiga tayyorlashda muhim omil bo'lib xizmat qiladi, shaxsiy, ijtimoiy va kasbiy kompetensiyalarni mustahkamlaydi.

Shu tariqa, xulosa bo'limi tahlil, natijalar va muhokama jarayonida aniqlangan ilmiy hamda amaliy jihatlarni umumlashtirib, o'quv jarayonida jadidchilik pedagogikasi va zamonaviy kompetensiyaviy yondashuv uyg'unligining dolzarbligi va samaradorligini yana bir bor tasdiqlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Абдурахимов Ш. Жадид мактаблари педагогikasi ва ўқувчи фаоллиги. – Тошкент: Ўқитувчи, 2018. – 152 б.
2. Ларионова Е. Interactive methods in traditional and modern education. – Moscow: Pedagogika, 2017. – 204 p.
3. Anderson L., Krathwohl D. A taxonomy for learning, teaching, and assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives. – New York: Longman, 2001. – 264 p.
4. UNESCO. Digital learning guidelines: Promoting interactive and multimedia-based education. – Paris: UNESCO, 2016. – 88 p.
5. Шарилов А. Integrating Jadid pedagogy into modern educational processes. – Termiz: Termiz Davlat Universiteti, 2020. – 95 б.
6. Бобоназаров О. Practical approaches to using Jadid pedagogy in contemporary classrooms. – Termiz: Termiz Davlat Universiteti, 2019. – 112 б.
7. Dewey J. Experience and education. – New York: Macmillan, 1938. – 120 p.
8. Hmelo-Silver C., Duncan R., Chinn C. Scaffolding and achievement in problem-based and inquiry learning: A response to Kirschner, Sweller, and Clark (2006) // Educational Psychologist. – 2007. – Vol. 42, No. 2. – P. 99–107.
9. Қодирхонова Н. Milliy pedagogik meros va zamonaviy ta'lim. – Toshkent: Fan, 2019. – 168 б.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. №12

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.